

๑.๒.๔ **กระสวนข้อความ** คือวิธีเรียงถ้อยคำเข้าวลี หรือประโยค เช่น ใช้คำปฏิเสธไว้หลังคำกริยา และเปลี่ยนเสียงคำกริยานั้นเป็นเสียงตรี เช่น **ไม่ไป** เป็น **ไปไม่** **ไม่กิน** เป็น **กินไม่**

๑.๒.๕ **วรรณกรรมพื้นบ้าน** คือ ตำนาน นิทาน เรื่องเล่า บทกวี คำพังเพย ภาษิต และปริศนาคำทาย

๑.๓ **โอกาสที่ใช้**

ภาษาถิ่นบ้านลาด ใช้พูดกันทั่วไปในเขตอำเภอบ้านลาด หรืออาจใช้พูดในโอกาสที่แสดงความเป็นพวกเดียวกัน เพื่อลดความรุนแรงในการเจรจา/ ตกลง

๑.๔ **ลักษณะเฉพาะ**

ลักษณะเฉพาะที่สำคัญของภาษาถิ่นบ้านลาด (ภาษาถิ่นเพชรบุรี) ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ มีทั้งหมด ๗ เสียง ได้แก่

- ๑) สามัญ
- ๒) สามัญเหนือระดับ อยู่ระหว่างเสียงสามัญกับเสียงเอก
- ๓) เอก
- ๔) โท
- ๕) ตรี
- ๖) ตรีเหนือระดับ อยู่ระหว่างเสียงตรีกับเสียงจัตวา
- ๗) จัตวา

เสียงวรรณยุกต์ที่ใช้ในภาษาถิ่นบ้านลาดที่ใช้เสียงวรรณยุกต์ในการออกเสียงถึง ๗ เสียง จึงเป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่ทำให้เกิด “สำเนียงเหนือ” ของภาษาถิ่นบ้านลาด ทั้งนี้ บางสำเนียงไม่สามารถเขียนให้อ่านได้ ต้องฟังจากการพูดเป็นคำ หรือการนำคำมาพูดเป็นประโยค เช่น

“มันไปขุดมัน” ออกเสียง “มันไปคุดหมัน” (มันคำแรกเป็นคำสรรพนาม มันคำหลังเป็นคำนาม แทน “หัวมัน”)

“ฉันฟังคุณพูดจบแล้วก็ยังงง” ออกเสียง “ฉันฟังคุณพูดจบแล้วก็ยังหงง” (คำว่า งง ออกเสียง หงง ซึ่งเป็น เสียงสามัญต่างระดับ)

๑.๕ **สภาพปัจจุบัน**

ภาษาถิ่นบ้านลาด กำลังเสื่อมความนิยมไปจากอดีตที่เคยใช้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันมีหลายสาเหตุที่ทำให้ชาวอำเภอบ้านลาดพูดภาษาน้อยลงพอสรุปได้ ดังนี้

๑.๕.๑ **สภาพความเป็นอยู่** ความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ทำให้ภาษาที่เคยใช้มีการใช้น้อยลง หรือบางคำอาจไม่มีใช้เลย เช่น โพงน้ำ คือการตักน้ำขึ้นจากบ่อน้ำ ปัจจุบันคำว่า “โพงน้ำ” จึงไม่มีใช้เนื่องจาก การใช้น้ำประปา เป็นต้น

- ๑.๕.๒ การประกอบอาชีพ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา กำลังจะเลื่อนไปจากการพุดจาในวงสนทนา เนื่องจากวิวัฒนาการในการทำนาที่หันมาใช้เครื่องจักร แทน วัว ควาย แอก ไถ พลับ เช่นในอดีต
- ๑.๕.๓ ความเจริญด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศมากขึ้น
- ๑.๕.๔ สังคมเมืองครอบงำสังคมชนบท
- ๑.๕.๕ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ
- ๑.๕.๖ การเกิดคำศัพท์ใหม่
- ๑.๕.๗ พ่อแม่ยุคใหม่ไม่นิยมสอนให้ลูกพูดภาษาถิ่น เนื่องจากมีแนวความคิดว่าภาษาถิ่นล้าสมัย
- ๑.๕.๘ ไม่พูดภาษาถิ่นให้เป็นนิสัย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า โอกาสในการเสื่อมของภาษาถิ่นบ้านลาดอาจเรียกได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต ดังนั้น คนบ้านลาดทุกคนที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของภาษาถิ่นบ้านลาด จะต้องมีความตระหนัก และใช้ภาษาถิ่นบ้านลาดในการสื่อสารเหมือนเช่นในอดีต เพื่อให้เป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอบ้านลาด และจังหวัดเพชรบุรีสืบต่อไป

๒. บริบททางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชน

๒.๑ ประวัติความเป็นมา

ภาษาถิ่นเพชรบุรี เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองในอดีต จากการที่เพชรบุรีเคยเป็นเมืองท่าสำคัญมาในอดีต อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาษาถิ่นมีลักษณะการพุด การออกเสียง ความหมาย ตลอดจนการใช้ภาษาที่มีความแตกต่าง และมีความหลากหลายในทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ไทยทรงดำ ที่อำเภอเขาย้อย ไทยเวียงที่อำเภอท่ายาง ไทยกระเหรี่ยง กระหรั่ง ที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอ แก่งกระจาน ไทยจีนที่อำเภอเมือง และอำเภอบ้านแหลม แต่ถ้าพุดถึงสำเนียงเหนือที่ฟังแล้วรู้ได้ทันทีว่าเป็นคนเพชรบุรี ก็คือ ภาษาบ้านลาด ที่มีสำเนียงเหนือที่เป็นเอกลักษณ์ได้อย่างชัดเจน

๒.๒ ที่ตั้งของชุมชน

อำเภอบ้านลาดตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ. ๒๔๙๕ อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านลาด ทางทิศใต้ ของจังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างจากจังหวัดเพชรบุรี ประมาณ ๑๐ กิโลเมตรประกอบด้วย ๑๘ ตำบล ๑๑๕ หมู่บ้าน ๑ เทศบาล ๑๔ อบต. มีเนื้อที่ประมาณ ๒๙๘,๑๓๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๙๐,๓๙๒ ไร่ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชทุกชนิด ทิศตะวันตกเป็นทิวเขา ของเทือกเขาตะนาวศรี สภาพดินเป็นดินทราย และดินลูกรัง ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาแด่น เขาไร่เขาไม้ทรง เขาโปรงแดง ซึ่งมีลักษณะเป็นเทือกเขาติดต่อกันจากทิศเหนือไปทิศใต้ ด้านทิศตะวันออกมีภูเขาลูกเล็ก ๆ เช่น เขาลำรงค์ เขาทะโมน เขาพรหมชะแฉ่ เป็นต้น

๓ ข้อมูลพื้นฐานของครุภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้

๓.๑ นายทองใบ แทนมณี

ประวัติส่วนตัว

นายทองใบ แทนมณี เกิดวันเสาร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๘๖ ณ บ้านเลขที่ ๕๓ หมู่ที่ ๒ บ้านหนอง
ส้ม (บ้านบน) ตำบลสระพัง อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๘/๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลต้นมะม่วง อำเภอมืองฯ จังหวัดเพชรบุรี

โทร. ๐๓๒ ๔๑๕๒๕

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดหนองส้ม อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเขาย้อยมัธยมสามัญศึกษา (วัดดอนทราย)

ระดับอุดมศึกษา กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) วิทยาลัยการศึกษาระสาณมิตรพ.ศ. ๒๕๑๕

นบ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๒๐

อ.ม. (วิชาเอกบาลี - สันสกฤต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๑

ประวัติการทำงาน

ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งก่อนเกษียณอายุราชการ คือ ศึกษาพิเศษที่ ๙ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๑

เป็นปูชนียบุคคลด้านภาษาไทย ของกระทรวงวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๕๓

๓.๒ นายบรรพต กำไลแก้ว

ประวัติส่วนตัว

นายบรรพต กำไลแก้ว เกิดวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๔ ณ บ้านเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๔
บ้านไร่สะท้อน ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

โทร. ๐๘๑ ๗๖๓๓๙๓๓

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านลาดวิทยา

ระดับอุดมศึกษา รัฐปศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ประวัติการทำงาน

ปัจจุบันเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๔. ข้อมูลพื้นฐานของผู้จัดเก็บข้อมูล

นางยุพา กลีรักษ์ อายุ ๕๓ ปี เพศ หญิง
การศึกษา กศ. บ. (ภาษาไทย)

อาชีพ รับราชการ

ที่อยู่ โรงเรียนบ้านลาดวิทยา อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๕. ภาพถ่ายชุมชนท้องถิ่นที่ถูกกล่าวถึงในข้อมูล

